

Sygn. akt I C 139/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2018 r.

Sąd Rejonowy w Rybniku I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Michał Wiekiera
Protokolant:	starszy protokolant Magdalena Lewandowska-Born

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2018 r. w Rybniku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko L. Ć.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego L. Ć. na rzecz powódki (...) Spółki Akcyjnej w B. kwotę 572 zł (pięćset siedemdziesiąt dwa złote);
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1520,44 zł (jeden tysiąc pięćset dwadzieścia złotych 44/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 139/18

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. wniosła przeciwko L. Ć. pozew o zapłatę kwoty 7127,04 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 2 grudnia 2016 r., jak również o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że dochodzona wierzytelność wynika z weksła wystawionego przez pozwanego, który został wypełniony.

Nakazem zapłaty z dnia 8 stycznia 2018 r. uwzględniono powództwo.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów procesu. Strona podniosła zarzut legitymacji czynnej po stronie powódki oraz brak wykazania zasadności roszczenia zarówno, co do zasady, jak i wysokości. Powódka nie wykazała skuteczności wypowiedzenia umowy pożyczki, a do tego pozwany dokonywał bieżących wpłat na poczet swego zobowiązania łącznie w kwocie 3622 zł. Równocześnie pozwany domagał się przedstawienia dokumentów wskazujących, że został faktycznie objęty umową ubezpieczenia i składa w wysokości wskazanej w umowie została przekazana ubezpieczycielowi. Dodatkowo podniesiono zarzut przedawnienia.

W piśmie z dnia 26 lutego 2018 r. powódka wskazała, że na zobowiązanie pozwanego dochodzone pozwem składała się kwota pożyczki w wysokości 5649 zł, kwota 1129,80 zł tytułem opłat z pkt 11.2 umowy oraz kwota odsetek 23,24 zł.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 18 listopada 2014 r. (...) Sp. z o.o. w B. zawarła z L. Ć. umowę pożyczki, na podstawie której wypłaciła pozwanemu kwotę 3000,00 zł, której zwrot miał nastąpić wraz z kosztami jej udzielenia, w tym kosztami ubezpieczenia, w 48 miesięcznych ratach ustalonych w harmonogramie spłat po 186 zł, począwszy od 1 stycznia 2015 r. Strony przewidziały, że z tytułu udzielenia pożyczki pożyczkobiorca zobowiązany będzie do uiszczenia na rzecz dającego pożyczkę następujących opłat: jednorazowej opłaty przygotowawczej w wysokości 450 zł i wynagrodzenia umownego w wysokości 744 zł. Na podstawie umowy pożyczki pożyczkobiorca był zobowiązany do zabezpieczenia spłaty pożyczki poprzez wyrażenie zgody na objęcie go ochroną ubezpieczeniową. Pozwany zobowiązał się też do pokrycia kosztów opłacenia składki ubezpieczeniowej należnej z tytułu ubezpieczenia, płatnej jednorazowo po zawarciu umowy pożyczki. W umowie pożyczki wskazano, że koszty ubezpieczenia wynoszą 4734 zł. Tytułem zabezpieczenia spłaty pożyczki pożyczkobiorca dokonał cesji na pożyczkodawcę świadczenia z umowy ubezpieczenia. W umowie zastrzeżono, że pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę w przypadku, gdy pożyczkobiorca nie zapłaci w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, z zachowaniem 30 dniowego terminu, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Jako zabezpieczenie zwrotu pożyczki pozwany podpisał weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową. Pożyczkodawca miał prawo wypełnić ten weksel w przypadku, gdy pożyczkobiorca nie zapłaci w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, z zachowaniem 30 dniowego terminu, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. W deklaracji wekslowej pożyczkobiorca upoważnił powódkę na wypadek wypowiedzenia umowy do wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą jego zadłużeniu wobec pożyczkodawcy.

(weksel k. 21, umowa k. 50-57, deklaracja wekslowa k. 58, karta klienta k. 59-60)

Pozwany spłacała raty pożyczki, choć nie zawsze terminowo, do grudnia 2016 r. Łącznie pozwany wpłacił 3622 zł.

(karta klienta k. 59-60, potwierdzenie wpłat k.37-41)

Powódka wzywała pozwanego do spłaty zaległych rat pożyczki, zakreślając termin 7 dni od otrzymania pisma, z zagrożeniem wypowiedzenia umowy. Ze względu na nieuiszczenie dwóch rat pożyczki, powódka wypowiedziała umowę pożyczki z trzydziestodniowym okresem wypowiedzenia, ze skutkiem natychmiastowej wymagalności wszystkich należności wynikających z umowy. Poinformowała też o wypełnieniu weksla in blanco z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę sądową. Wskazała, że zadłużenie pozwanego wynosi 7327,04 zł, w tym kwota niespłaconej pożyczki w wysokości 5649 zł, koszty windykacji – 1129380 zł (20% z kwoty pozostałej do zapłaty), koszty wezwań do zapłaty – 525 zł i odsetki za opóźnienie w płatności rat w wysokości 23,24 zł. Powódka wezwała pozwanego do natychmiastowej zapłaty tej kwoty. Na taką kwotę powódka wypełniła weksel in blanco, wskazując termin płatności na 1 grudnia 2016 r. Pozwany następnie wpłacił 200 zł, o którą to kwotę pomniejszono należność dochodzoną pozwem.

(weksel k. 21, wypowiedzenie k. 8, 66-70, potwierdzenie k. 41, wezwanie k. 61-65)

Powódka nabyła wierzytelność dochodzoną pozwem w wyniku cesji.

(umowa cesji k. 9, pełnomocnictwo k. 10, informacja z KRS k. 13-19, 71-82, wyciąg z dokumentu k. 83-87)

Powódka przedstawiła zestawienie naliczonych odsetek.

(zestawienie k. 88)

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie powołanych dowodów, których nie kwestionowała żadna ze stron. Jednocześnie Sąd zobowiązał powódkę do przedstawienia dokumentów wskazujących, że pozwany został objęty

umową ubezpieczenia i została z tego tytułu zapłacona składka ubezpieczeniowa (k 98, 99-100), jednakże wezwanie pozostało bez odpowiedzi (k.101).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe, jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Na tle tego przepisu dominuje pogląd, że w stosunku do pierwszego wekslobiorcy - będącego kontrahentem z porozumienia wekslowego - zarzut niezgodnego z porozumieniem uzupełnienia weksla może być podnoszony bez ograniczeń, w tym zakresie art. 10 prawa wekslowego nie stosuje się. Art. 10 wyznacza natomiast granice skuteczności tego zarzutu względem dalszego nabywcy, który nabył weksel sposobami prawa wekslowego. Pozwany zakwestionował prawidłowość wypełnienia weksla przez powódkę, dlatego dla ustalenia zakresu jej odpowiedzialności należało odwołać się do przepisów regulujących stosunek podstawowy.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Z tytułu udzielenia pożyczki pożyczkodawca może żądać wynagrodzenia w formie odsetek albo prowizji za korzystanie przez pożyczkobiorcę z jego środków finansowych.

W ocenie Sądu zapisy umowne o kosztach ubezpieczenia umowy pożyczki – 4724 zł, ryczałtowych kosztach windykacji (w wysokości 20% kwoty zaległości na dzień wypowiedzenia) i kosztach monitów (15 zł za każde upomnienie pisemne lub wezwanie do zapłaty) stanowią niedozwolone klauzule umowne i rażąco naruszały interesy konsumenta (pозwanego), dlatego nie wiązały pozwanego i nie mogły wobec niego wywołać pożądaných przez powódkę skutków prawnych. Zastrzeżenie w umowie zawartej z konsumentem rażąco wygórowanej opłaty za dokonanie określonej czynności windykacyjnej przez wierzyciela, przekraczającej rzeczywiście poniesione przez wierzyciela koszty, stanowi niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i nie wiąże konsumenta (np. pozycje 978, 1767, 1768, 1955 czy 1956 rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony i Konkurencji). Sprzeczne z dobrym obyczajem jest naruszenie ekwiwalentności świadczeń przy stosowaniu wobec konsumentów opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co godziło w ich słuszny interes. Koszty te całkowicie nie przystają do kwoty przekazanej pozwanej z tytułu umowy pożyczki – 3000 zł, przekraczając ją znacznie. Tak wygórowana składka ubezpieczeniowa nie była ekwiwalentna do korzyści, jaką odniósł pozwany z umowy pożyczki oraz do wąsko zakreślonego ryzyka, jakie miał ponosić ubezpieczyciel – było to wyłącznie ubezpieczenie z tytułu śmierci lub całkowitej niezdolności do pracy oraz samodzielnej egzystencji wskutek nieszczęśliwego wypadku lub choroby. Zwrócić należy uwagę, że pozwany w przyszłości nie miał osiągnąć żadnych korzyści dla siebie z tytułu tej umowy ze względu na cesję na pożyczkodawcę prawa do otrzymania świadczenia ubezpieczeniowego z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz samodzielnej egzystencji wskutek nieszczęśliwego wypadku lub choroby do wysokości zadłużenia z umowy pożyczki. Nadto pozwany zakwestionował wysokość tych kosztów, domagając się przedstawienia deklaracji przystąpienia pozwanego do umowy ubezpieczenia oraz innych dokumentów, z których miała wynikać wysokość składki ubezpieczeniowej oraz sposób jej rozliczenia w związku z wcześniejszym rozwiązaniem umowy. Powódka takich dokumentów nie przedstawiła, nie wykazała więc, że rzeczywiście tak wysokie koszty ubezpieczenia zostały poniesione, a nadto uniemożliwiła zbadanie tego, czy w związku z wcześniejszym rozwiązaniem umowy pożyczki i skróceniem okresu ubezpieczenia została rozliczona składka ubezpieczeniowa. Tym samym powódka w żaden sposób nie sprostowała art. 6 k.c. i nie wykazała, aby istotnie pozwany został objęty umową ubezpieczenia, a tym samym składka ubezpieczeniowa została z tego tytułu zapłacona.

Ponadto opłaty windykacyjne i od upomnień oraz wezwań do zapłaty nie mogą być naliczane wobec konsumentów ryczałtowo, a jedynie w wysokości rzeczywiście poniesionej. Powódka nie wykazała, w jakich kwotach poniosła

rzeczywiste koszty z tego tytułu. Naliczanie ryczałtowych opłat za każde wezwanie w wysokości 15 zł (jak przewidziała to powódka w pkt 19 umowy) jest niedozwolone.

Wobec uznania za niedozwolone klauzule umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. zapisów umownych o kosztach ubezpieczenia, opłatach: windykacyjnej, za upomnienia i wezwania do zapłaty i uznania, że nie wiążą one konsumenta (pозwanej) w całości, a nadto niewykazania tych kosztów wbrew art. 6 k.c. i 232 k.p.c., należało uznać, że rzeczywista kwota, jaką pozwany powinien zapłacić powódce z tytułu zawartej umowy pożyczki, gdyby pozwany spłacał ją przez 4 lata, wynosić powinna 4194 zł (kapitał pożyczki – 3000 zł, opłata przygotowawcza 450 zł i wynagrodzenie umowne – 744 zł). Dotychczas pozwany zapłacił łącznie 3622 zł i dlatego zasądzono kwotę 572 zł tytułem różnicy tych kwot. W Zakresie odsetek Sąd oddalił powództwo wobec niewykazania ich wysokości w zakresie uzasadnionej i prawidłowej kwoty roszczenia, skoro naliczane były od całego żądania, które jak już wskazano zasadne było tylko w części. Także dalsze odsetki umowne nie zostały wykazane, co do zasady, jak i wysokości. Z tych przyczyn powództwo w pozostałym zakresie należało oddalić.

Jednocześnie powódka wykazała przejście uprawnień z zawartej umowy poprzez przedłożenia umowy cesji wraz z pełnomocnictwami. Także zarzut przedawnienia okazał się bezzasadny, albowiem zarówno roszczenie ze stosunku podstawowego, jak i wekslowego, mając na uwadze treść art. 118 k.c. i 70 w zw. z art. 103 prawa wekslowego nie uległo przedawnieniu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z zasadą stosunkowego rozdziału. Powódka wygrała sprawę w 8 %, ponosząc koszty procesu w łącznej wysokości 1886 zł z tytułu: opłaty sądowej od pozwu w kwocie 69 zł, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego – 17 zł i wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą prawnym w wysokości 1800 zł. Natomiast pozwany poniósł łączne koszty 1817 zł: opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł i wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym 1800 zł – czyli łącznie koszty procesu 3707 zł. Z tych przyczyn zasądzono od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1520,44 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia